

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 217/2023-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného Mgr. Dávidom Štefankom, advokátom, Povožnícka 18, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 8 T 84/2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 T 84/2020 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľ navrhuje, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov konania. Tiež sa domáha, aby ústavný súd dočasným opatrením podľa § 130 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uložil okresnému súdu v napadnutom konaní zdržať sa vykonávania úkonov, najmä vydania rozsudku vo veci samej alebo rozhodnutia, a to až do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu o ústavnej sťažnosti.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd konal pod sp. zn. 8 T 38/2017 o obžalobe podanej na sťažovateľa a ďalších troch obžalovaných preto, lebo sa mali dopustiť konania bližšie opísaného v obžalobe a kvalifikovaného ako zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a), c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona. Rozsudok okresného súdu z 3. októbra 2018, ktorým bol sťažovateľ uznaný za vinného a bol mu uložený trest odňatia slobody s podmieneným odkladom, bol uznesením odvolacieho súdu č. k. 3 To 27/2019

z 15. augusta 2019 zrušený v celom rozsahu a vec bola okresnému súdu vrátená na prejednanie a rozhodnutie. Vo vzťahu k sťažovateľovi bola trestná vec uznesením z 18. septembra 2020 potom vylúčená na samostatné konanie. Najbližší termín pojednávania bol nariadený na 23. marec 2023.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Podľa sťažovateľa bola obžaloba podaná na miestne nepríslušnom okresnom súde, pričom po jej doručení nebola postúpená miestne príslušnému Okresnému súdu Bratislava V. Vo veci teda nerozhoduje príslušný sudca. Poškodený (spoločnosť ČSOB Leasing, a. s.) mal v čase, keď mal byť skutok spáchaný, sídlo na Panónskej ceste 11, Bratislava, v obvode Okresného súdu Bratislava V. Leasing bol zo začiatku splácaný, platobným miestom je sídlo uvedenej spoločnosti. Podpisom leasingovej zmluvy v mieste obvodu okresného súdu nedošlo k spáchaniu trestného činu, ale maximálne môže dôjsť k zákonom nedovolenému konaniu nesplatením splátok alebo neodovzdaním vozidla. Miestna príslušnosť je preto daná tým, že k následku trestného činu došlo v mieste podnikania poškodeného, na tomto mieste došlo k vzniku škody.

4. Návrh na rozhodnutie o dočasnom opatrení odôvodňuje tým, že v najbližšej dobe môže byť vyhlásené aj meritórne rozhodnutie. Hrozí teda bezprostredná a nenapraviteľná ujma, neporovnateľne väčšia než by hrozila prípadným zdržaním sa vydania rozsudku vo veci samej. Nejde o väzobnú vec.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je namiatané porušenie v bode 1 označených práv postupom okresného súdu spočívajúcim v nepostúpení veci miestne príslušnému súdu.

6. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Princíp subsidiarity znamená, že ústavný súd môže konať o namiatanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými ústavnými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namiatané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (m. m. III. ÚS 227/2016, II. ÚS 187/2012, II. ÚS 356/2016, I. ÚS 665/2016, I. ÚS 288/2019, IV. ÚS 374/2020). Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a do § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

7. Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane zdôrazňuje, že trestné konanie od svojho začiatku až do konca je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií na ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07). Ústavný súd, rovnako ako aj Európsky súd pre ľudské práva považujú právo na spravodlivé súdne konanie za „výsledkové“, to znamená, že mu musí zodpovedať proces ako celok (obdobne III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08, III. ÚS 421/2016, III. ÚS 855/2016).

8. Vo svojej ustálenej judikatúre ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že ústavné súdnictvo je vybudované predovšetkým na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených. V prebiehajúcom trestnom konaní, resp. v konaní, ktoré bolo iba začaté, možno i prípadné protiústavné procesné vady napraviť v rámci celého konania obvyklým a zákonom predvídateľným spôsobom, a to predovšetkým samotnými všeobecnými súdmi. Uvedená právomoc všeobecných trestných súdov predchádza právomoci ústavného súdu, a to s výnimkami odňatia osobnej slobody väzbou, prípadne generálneho majetkovo-invazívneho opatrenia (zaistenie majetku obvineného), resp. prieskumu porušenia základných práv rozhodnutiami a opatreniami v trestnom konaní proti osobám, ktoré nie sú v tomto konaní obvinenými.

9. Zákonné predpoklady na ochranu základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy v priebehu trestného konania vytvárajú príslušné ustanovenia Trestného poriadku. Podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku sa prieskumná právomoc odvolacieho súdu vzťahuje nielen na zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ale aj na správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vyčítané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Podľa § 321 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, lebo boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby. Skutočnosť, že vo veci rozhodol nepríslušný súd predstavuje ako podstatná chyba konania aj samostatný dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku.

10. Ústavnú sťažnosť smerujúcu proti postupu trestného súdu prvého stupňa možno v tomto momente hodnotiť ako predčasne podanú, pretože prípadnú miestnu nepríslušnosť súdu môže sťažovateľ namietať v rámci riadnych, resp. mimoriadnych opravných prostriedkov uplatniteľných podľa Trestného poriadku. Sťažovateľom opísané okolnosti neodôvodňujú uplatnenie výnimky zo zásady subsidiarity ustanovenej v § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

11. Ústavný súd tak ústavnú sťažnosť odmietol ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde, keďže sťažovateľ ešte nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu osobitný zákon priznáva na ochranu základných práv a slobôd (§ 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

12. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo. To sa vzťahuje aj na návrh

sťažovateľa na vydanie dočasného opatrenia, o ktorom ústavný súd nerozhodoval vzhľadom na konštatovanú neprípustnosť ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu